

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

МАТЕРІАЛИ
ІХ Міжнародної
науково-практичної конференції
студентів та молодих науковців
„НАУКА, ОСВІТА, СУСПІЛЬСТВО
ОЧИМА МОЛОДИХ”

Частина 1. Психолого-педагогічний напрям

18 травня 2016 року
м. Рівне

ББК 72
УДК 001+37+316.3
Н-34

**НАУКА, ОСВІТА, СУСПІЛЬСТВО ОЧИМА
МОЛОДИХ: Матеріали ІХ Міжнародної науково–
практичної конференції студентів та молодих
науковців. Частина 1. Психолого-педагогічний
напрям. - Рівне: РВВ РДГУ.- 2016.- 165 с.**

Програмний комітет:

Постоловський Руслан Михайлович – кандидат історичних наук, професор, ректор РДГУ – голова оргкомітету;

Поніманська Тамара Іллівна – кандидат педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи РДГУ – заступник голови оргкомітету;

Батишкіна Юлія Валеріївна – кандидат технічних наук, доцент – заступник голови оргкомітету;

Войтович Ігор Станіславович – доктор педагогічних наук, професор;

Гон Максим Мойсейович – доктор політичних наук, професор;

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор;

Петрівський Ярослав Борисович – доктор технічних наук, професор;

Сяський Андрій Олексійович – доктор технічних наук, професор;

Бабич Степанія Михайлівна – кандидат технічних наук, доцент;

Виткалов Сергій Володимирович – кандидат мистецтвознавства, доцент;

Воробйова Ірина Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент;

Галуха Любов Юріївна – кандидат історичних наук, доцент;

Дичківська Ілона Миколаївна – кандидат педагогічних наук, професор;

Мельник Віра Йосипівна – кандидат географічних наук, доцент;

Мороз Ігор Петрович – кандидат фізико-математичних наук, доцент;

Музичук Катерина Петрівна – кандидат технічних наук, доцент;

Павлова Наталія Степанівна – кандидат педагогічних наук, доцент;

Сілкова Галина Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент;

Ставицька Олена Григорівна – кандидат психологічних наук, доцент;

Суржук Тетяна Борисівна – кандидат педагогічних наук, доцент;

Хижнякова Надія Олександрівна – кандидат економічних наук, доцент.

Рекомендовано до друку Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол №4 від 28.04.2016р.)

морального виховання.

Зміст морального виховання являє собою етичні норми, які є моральним кодексом і своєрідною енциклопедією педагогічних знань. Народ завжди прославляв такі моральні якості як: відданість Батьківщині; любов до свого народу; героїзм; скромність; доброта; ввічливість; правдивість; дружелюбність та ін.

Таким чином, усна народна творчість – це нічим не замінна основа виховання моральних якостей, розвитку не тільки мислення, творчості, але і такої якості як чуйність, чесність, доброта, ввічливість.

Список використаних джерел

1. Бех И.Д. Психологические основы нравственного развития личности: автореф. дис. на соискание ученой степени доктор психол.наук: спец. 19.00.07 / И. Д. Бех. – К.: 1992. – 43 с.
2. Белкіна Е. Від подиву до творчості / Е. Белкіна // Мистецтво і освіта. – № 2. – 1998.
3. Вишневський О. Концепція демократизації українського виховання / О. Вишневський // Концептуальні засади демократизації та реформування освіти в Україні. Педагогічні концепції. – К.: Школяр, 1997. – С. 78-122.
4. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка: підручник / Т. І. Поніманська – К.: Академвидав, 2015. – 448 с.
5. Поніманська Т. І. Моральне виховання дошкільників: навчальний посібник / Т. І. Поніманська. – К.: Вища шк., 1993. – 111с.

ДОСЛІДЖЕННЯ ВИХОВАННЯ САМОСТІЙНОЇ ПОВЕДІНКИ У ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ

Прокопчук Н. В., магістрант

**Павлюк Т. О., кандидат педагогічних наук, доцент
Рівненський державний гуманітарний університет**

Проблема формування самостійності та виховання самостійної поведінки, починаючи з раннього віку, розглядається педагогами і психологами в педагогічній спадщині та в сучасних дослідженнях.

Видатний педагог Я. А. Коменський, зазначає, що на першому році достатньо механічного вміння, якщо діти навчатись відкривати ротика для їжі, тримати прямо голову, повертати очі, брати що-небудь рукою, сидіти, стояти та ін. - все це буде радше справою природи, ніж вправи. Слід дозволяти дітям діяти більше того, при нагоді показувати їм як діяти, але не більше як потрібно [5].

Німецький педагог Ф. Фребель вважає, що дитина потребує всебічного розвитку на перших етапах становлення особистості, висуває вимоги до предметного середовища в якому дитина могла б самостійно розвиватися повніше, розглядає роль ігор та занять [8].

Особливе місце у формуванні самостійності та вихованні самостійної поведінки дитини відведено в педагогічній системі М. Монтессорі. Вона наголошувала, що важливою є робота дитини: вона вчиться сама, сама виправляє свої помилки, вихователь чи дорослий не повинен втручатися. «Дитині потрібна свобода. Інакше дитячий потенціал може не розкритися повністю, і зростання дитини, як особистості може зупинитися» - говорила Марія Монтессорі. Девіз методики – «Допоможи мені зробити це самому» [2].

Цінність людини не в тому, як її виховували і вчили вчителі, а в тому, як вона сама себе виховала [6].

Формуванню самостійності дитини з перших років життя надавали великого значення С. М. Водовозова, А. С. Макаренко, Є. І. Тихеева, С. Ф. Русова та інші педагоги минулого. С. М. Водовозова у праці «Розумове і моральне виховання дітей від першого вияву свідомості до шкільного віку» зазначає, що на всіх етапах розвитку дитина має дотримуватися регулярного способу життя, але, поступово підростаючи, вона викликає більш складне ставлення до себе. Слід звертати особливу увагу, щоб вона поступово самостійно, шляхом звички, навчилася виконувати свій обов'язок, проявляла самостійну поведінку і йшла до більш свідомого його розуміння.

Видатний український теоретик і практик кінця XIX - початку XX ст. С. Ф. Русова наголошує на значенні гри у вихованні самостійної поведінки. Для того щоб, забавки-ігри мали найкращий вплив, потрібно щоб вони проходилися вільно, з самостійної ініціативи дітей. Педагогічний вплив у грі має бути обмеженим [7].

Самостійність та самостійну поведінку також поєднують із незалежністю. Незалежний - самостійний, рішучий у поведінці та своїх діях. Під незалежністю дошкільника розуміють здатність діяти поза прямим керівництвом і підтримкою дорослого, звертатися за допомогою лише в разі об'єктивної необхідності. Як і будь-яка якість особистості, прояви незалежності зазнають постійних змін. Ці зміни зростають з віком дітей, як зазначав Є. В. Субботський, помітна також залежність, комфортність дітей від дорослих, однолітків, коли діти починають прислухатись до поглядів інших. З віком така комфортність переростає в уміння дитини узгоджувати свої погляди, бажання з оточуючими (В. С. Мухіна). Таким чином, психологічну основу формування, виникнення самостійної поведінки дитини складає поєднання таких якостей, як незалежність, ініціативність та відповідальність [6].

У дослідженнях останніх років: Т. Є. Ісаєвої, О. Л. Кононко, Л. Ю. Круглової, Т. С. Поддубської, Т. І. Бабаєвої, Т. В. Бистрової, П. Н. Виноградова, В. Є. Сиркіної, й ін., визначається самостійна поведінка, як інтегрована якість особистості, що поєднує в собі інтелектуальну, морально-вольову й емоційну сторони особистості, що свідчить про визнання самостійності як особистісного утворення, забезпечує певний характер і рівень поведінки й діяльності особистості.

Метою нашого дослідження було теоретично обґрунтувати й експериментально перевірити педагогічні умови виховання самостійної поведінки у дітей раннього віку.

Здійснивши теоретичний аналіз вітчизняних та зарубіжних джерел з теми дослідження, нами було обґрунтовано теоретико-методологічні засади виховання самостійної поведінки в ранньому віці, визначено специфіку особистісного розвитку в ранньому віці, обґрунтовано самостійну поведінку як провідне новоутворення вказаного вікового етапу, визначено психолого-педагогічні умови ефективного становлення самостійної поведінки в ранньому дитинстві.

Для виявлення стану сформованості самостійної поведінки у дітей раннього віку ми визначили та поділили нашу роботу на 3 основних етапи.

На першому етапі роботи ми провели цілеспрямоване спостереження для того, щоб з'ясувати характер самостійної поведінки дітей раннього віку в процесі предметно-практичної та ігрової діяльності.

Загальна кількість дітей, що брали участь в дослідженні – 45 дітей. До високого рівня прояву самостійної поведінки було віднесено досліджуваних дітей, які характеризувалися високим прагненням досягати мети, виконувати завдання самостійно, автономно, незалежно від дорослого, проявляти самостійну поведінку. У разі об'єктивної необхідності вони зверталися за допомогою, конструктивно її використовували, діяли ініціативно та оптимістично, доводили розпочате до логічного завершення. Цих дітей вирізняє схильність до вияву елементів самодіяльності й творчості в різних видах діяльності – ігровій та предметно-практичній. Характер проявів самостійної поведінки та активності був стабільний, ознаки самостійності збалансовані. Таких дітей нараховувалося 7 %.

До середнього рівня увійшли досліджувані другого і третього років життя, які характеризувалися нестійкістю й незбалансованістю проявів самостійної поведінки. В залежності від умов організації виду діяльності, власного емоційного стану, наявного інтересу вони демонстрували нестабільні форми самостійної поведінки. На відміну від представників високого рівня, вони виявляли меншу впевненість в успіху, більшою мірою залежали від підтримки й допомоги дорослого. Поодинокими були спроби виявити самодіяльність. Таких дітей нараховувалося 44 %.

Низький рівень розвитку самостійної поведінки склали досліджувані, схильні до залежної поведінки. В різних видах і умовах організації діяльності вони потребували керівництва, допомоги й контролю з боку дорослого. За його відсутності втрачали до роботи інтерес, залишали діяльність незавершеною, нервували. Діяли виключно за вказівками і за емоційної підтримки ззовні. Виявляли стабільну нездатність вчиняти самостійно. Характеризувалися одноманітними маніпулятивними діями, низькою пізнавальною активністю, деструктивними переживаннями. Таких дітей раннього віку виявилось 49 %.

Під час проведення експерименту, порівнюючи вікові особливості розвитку самостійної поведінки дітей другого і третього років життя, виявлено, що останні мають вищі показники за всіма рівнями. Це можна пояснити природним зростанням здібностей дітей, усвідомлення ними власних можливостей діяти автономно, розвитком прагнення до незалежної, автономної поведінки, стремління до нових взаємостосунків з дорослими, появою емоційно-ціннісного самовиявлення, як результату переживання почуття гордості за власні успіхи.

Проаналізувавши результати можна зробити висновок, що дітям обох вікових груп ще важко обійтися без підтримки дорослого і вони проявляють ту чи іншу міру самостійної поведінки відповідно до конкретної ситуації, складності завдань, їх новизни, звички поводитися певним чином у ситуаціях, зіткнення з труднощами.

Другий етап дослідження спрямовувався на виявлення впливу сімейного виховання на самостійну поведінку дітей раннього віку. Для вирішення поставлених завдань було проведено анкетування батьків.

Здійснивши аналіз анкет можна сказати: понад половину дорослих (64%) вважають свою дитину самостійною; решта вказує, що син (донька) несамостійні (27%). Виділилася група членів родини, неспроможних визначити рівень самостійності дітей (9%). При цьому ніхто з дорослих не відзначає, що дитина залишає окремі завдання незакінченими. Це дає підстави припустити, що їх відповіді недостатньо об'єктивні, скеровані бажанням прикрасити реальний стан речей. Виявлено також, що у більшості випадків батьки керуються звичкою надавати дітям допомогу передчасно, опікувати їх, підказувати й показувати спосіб дії.

Третій етап дослідження передбачає роботу з вихователями дошкільного навчального закладу. В ході індивідуальних бесід зафіксовано, що 4-и із 5-и вихователів вважають своїх вихованців недостатньо самостійними та самостійну поведінку проявляють погано. Однак під час спостереження за роботою педагогів виявилось, що в окремих випадках педагоги прагнуть стимулювати самостійні намагання дитини, підказувати спосіб дії, показувати оптимальний вихід з утруднення, не даючи дітям виховувати самостійну поведінку під час якогось конкретного завдання. Водночас ніхто з вихователів не докоряє дітям раннього віку за прояви несамостійності і не відмовляє в допомозі. Констатовано, що педагоги користуються такими прийомами стимулювання самостійності дитини як заохочення, емоційна підтримка, висловлювання довіри її можливостям, схвалення намагань і вдалих спроб. З'ясовано також, що існують відмінності у стилі керівництва вихователями діяльністю дітей 2-го-3-го років життя. Педагоги більше, ніж батьки, керуються знаннями особливостей розвитку дітей вказаного віку, надають їм можливості діяти самостійно, рідше втручаються в їхню діяльність.

Отже, ми можемо говорити, що дитяча самостійна поведінка - важлива і складна якість особистості, що виявляється і формується в діяльності та в різних життєвих ситуаціях; на етапі раннього дитинства самостійна поведінка складається з простих форм, розвивається у змістовній діяльності (гра, предметна діяльність, праця, навчання тощо) й пов'язується з поступовою зміною умов звичних для дитини, на нові; у зв'язку з ускладненням завдань, використання особистого досвіду, постановкою таких завдань, вирішення яких спонукає до активних дій, самостійного пошуку.

Список використаних джерел

1. Базова програма розвитку дитини дошкільного віку "Я у світі" / наук. кер. та заг. ред. О. Кононко. – [3-тє вид., випр.]. – К.: Світич, 2009. – 430 с.
2. Дичківська І. М. Індивідуальне виховання дітей дошкільного віку в педагогічній спадщині М. Монтесорі: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / Дичківська Ілона Миколаївна; Південноукр. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського. – О., 1996. – 24 с.
3. Закон України "Про дошкільну освіту". – К.: Ред. журн. "Дошкіль. виховання", 2001. – 33 с.
4. Закон України "Про охорону дитинства" (№ 2402-III від 26 квітня 2001 року) // Дир. шк. – 2002. – № 8 (200). – С. 7–10.
5. Коменский Я. А. Материнская школа / Я. А. Коменский // Избр. пед. соч. – М.: Педагогика, 1982. – Т. 1. – С. 201–241.
6. Кузьменко В. У. Розвиток індивідуальності дитини 3–7 років: [монографія] / В. У. Кузьменко. – К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2005. – 354 с.

7. Русова С. Ф. Теорія і практика дошкільного виховання. Популярна енциклопедія Просвіти / С. Ф. Русова; [ред. Н. Бічуя]. – Львів; Краків; Париж, 1993. – 127 с.
8. Фребель Ф. Воспитание человека // Ф. Фребель Педагогические сочинения: в 2 т. / Пер. с нем. И. Д. Городецкого. – М.: Тихомиров, 1913. – Т.1. – 359 с.

РАЗВИТИЕ КОНСТРУКТИВНО-ТЕХНИЧЕСКИХ СПОСОБНОСТЕЙ ДЕТЕЙ СТАРШЕГО ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА (ТЕОРЕТИЧЕСКИЙ АСПЕКТ)

Пиеницына Л. А., научный сотрудник, соискатель

НМУ «Национальный институт образования» Министерства образования Республики Беларусь, г. Минск

На современном этапе развития общества идет активный процесс технологизации во всех сферах человеческой деятельности. Распространение новых компьютерных технологий и современных средств практического обучения (3-D принтеры, программируемые робототехнические модели) позволяет человеку, начиная с дошкольного возраста, самостоятельно проектировать и конструировать разнообразные объекты. В связи с этим актуальным становится формирование у детей дошкольного возраста способностей к конструктивно-технической деятельности. Данные способности являются основой для дальнейшего развития у ребенка изобразительного, конструктивного и технического творчества.

Способности понимаются как индивидуально-психологические особенности личности, являющиеся условиями успешного осуществления деятельности и обнаруживающие различия в динамике овладения необходимыми для нее знаниями, умениями и навыками (Б.Г. Ананьев, А.Н. Леонтьев, Б.М. Теплов, С.Л. Рубинштейн).

В работах зарубежных и отечественных ученых уделяется большое значение проблеме развития способностей детей дошкольного возраста: интеллектуальных (С.Л. Рубинштейн, Н.А. Менчинская, Н.Я. Кушнер и др.); двигательных (Л.Д. Глазырина, Ю.И. Родин); познавательных (Л.А. Венгер, О.М. Дьяченко, Е.И. Смолер); коммуникативных (Е.Н. Тоцкая, Н.С. Старжинская); музыкальных (Н.А. Ветлугина, Л.С. Ходонович); изобразительных (Т.С. Комарова, Е.В. Горбатова и др.).

Конструктивно-технические способности рассматриваются в основном в контексте среднего, профессионального и высшего образования (И.В. Абокумова, К.А. Бабянц, В.А. Крутецкий, Т.В. Кудрявцев, А.М. Матюшкин, Е.С. Рапацевич).

По мнению В.А. Крутецкого, конструктивно-технические способности, включают такие компоненты, как наблюдательность в области технических приспособлений, позволяющую видеть их достоинства и недостатки; точность и живость пространственных представлений; комбинаторную способность (способность составлять из данных узлов, деталей новые комбинации, сопоставлять свойства различных материалов); техническое мышление (способность понимать логику технических устройств) [3, с.174].

В дошкольном возрасте развитие конструктивно-технических способностей имеет определенную специфику, что связано с возрастными возможностями детей. Г.А. Урунтаева рассматривает конструктивно-технические способности дошкольников как практические способности к конкретным действиям и относит к ним пространственное видение, пространственное воображение, умение представить предмет в целом и его части по плану, чертежу, схеме, описанию, а также умение самостоятельно сформулировать замысел, отличающийся оригинальностью [5, с. 205].

Анализ литературы показал, что исследований, непосредственно рассматривающих проблему развития конструктивно-технических способностей в дошкольном возрасте (начальный этап) недостаточно.

В имеющихся работах авторами рассмотрены вопросы развития отдельных компонентов конструктивно-технических способностей у детей дошкольного возраста в различных видах деятельности: конструктивного мышления у детей 5-7 лет в конструировании из дерева (Г.В. Груба); умений воссоздать пространственный образ предмета в строительно-конструктивных играх (А.Н. Давидчук, В. Г. Нечаева, Л.А. Парамонова, А.Н. Миренова); способов технического конструирования в легоконструирующей деятельности (Е.В. Максаева); технических способностей в процессе ознакомления детей с техникой и создания конструкторских моделей (И.Е. Емельянова).

Интерес для нашего исследования представляет работа И.Е. Емельяновой, в которой рассматриваются технические способности детей дошкольного возраста. Автор понимает развитие технических способностей детей дошкольного возраста как «целенаправленное развитие сенсомоторных возможностей ребенка, его пространственного, логического и творческого мышления, обеспечивающих базис индивидуальных способностей в области создания конструкторских моделей, творческих идей в области освоения техники, механизмов» [2, с.4].

Результатом развития технических способностей является техническая одаренность детей дошкольного возраста, которая характеризуется развитой конструкторской фантазией, творческим подходом к решению конструкторских задач, нестандартностью технического мышления (Е.В. Максаева).

Проанализировав психолого-педагогические исследования, мы пришли к выводу, что процесс развития конструктивно-технических способностей детей дошкольного возраста основывается на формировании:

- мелкой моторики, зрительно-двигательной координации ребенка;
- пространственного мышления (оперирование образами в пространстве, изменение пространственного положения объекта и его частей);
- способов логического анализа (анализ конструкции, выделение ее характерных особенностей, основных частей, подбор необходимых деталей (по виду, форме, размеру, цвету), установление связи между назначением и строением конструкции);
- оригинальности и творчества (конструирование объектов с субъективной для ребенка новизной, способность видеть противоречия, решать проблемные задачи, комбинировать различные элементы).

Так как способности обнаруживаются в деятельности, которая не может осуществляться без наличия этих способностей (Б.М. Теплов), в качестве основного средства развития конструктивно-технических способностей

ЗМІСТ

Молодий педагог

ПЕРЕДНЄ СЛОВО.....	3
Бабич Л. В., Поліщук Н. В. ПРОФЕСІЙНИЙ САМОРОЗВИТОК МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	5
Бецель О. В., Бричок С. Б. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	7
Белова Ю. Ю., Онищенко С. В. ПРО ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ СТУДЕНТАМИ ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ.....	9
Богданович Ж. В., Никонова Л. Е. ОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ СРЕДА КАК УСЛОВИЕ БЕЗОПАСНОГО РАЗВИТИЯ РЕБЕНКА.....	10
Брончук О. Л., Дупак Н. В. РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА.....	11
Васерук Є. Л., Янцур М. С. РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ В УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ У ПРОЦЕСІ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ (ДЕРЕВООБРОБКА) З ВИКОРИСТАННЯМ МЕТОДІВ ПРОЕКТУВАННЯ.....	13
Василенко О. Н., Литвина Н. В. ИНФОРМАЦИОННАЯ ОТКРЫТОСТЬ УЧРЕЖДЕНИЯ ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ КАК УСЛОВИЕ ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ С СЕМЬЕЙ.....	15
Вершинська О. Б., Дейнега О. В. КЕЙС-МЕТОД У ФОРМУВАННІ САМООСВІТНЬОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МАРКЕТОЛОГІВ.....	16
Вознюк В. П., Козлюк О. А. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ ТВОРЧОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ В УМОВАХ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	17
Галатюк М. Ю. ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ ЗАСОБІВ ПРОБЛЕМНО-ЗМІСТОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ З ФІЗИКИ.....	19
Галатюк Т. Ю. НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ І МЕТОДОЛОГІЧНА КУЛЬТУРА СТАРШОКЛАСНИКІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ПРИРОДНИЧИХ ПРЕДМЕТІВ.....	21
Гамера О. А., Бричок Б. П. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ В УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	22
Гвоздарева О. С., Горбатова Е. В. ФОРМИРОВАНИЕ ЭСТЕТИЧЕСКОГО ОТНОШЕНИЯ ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА К ОКРУЖАЮЩЕМУ МИРУ.....	24
Герасимчук В. Л. ІСТОРИЧНІ ВИТОКИ ФОРМУВАННЯ САНІТАРНО-ГІГІЄНИЧНИХ НАВИЧОК ДІТЕЙ НА ЗАКАРПАТТІ (ДРУГА ПОЛОВИНА ХІХ – ПОЧАТОК ХХ СТ.).....	25
Гетьман О. П., Захарчук З. О. ПРО ЗНАЧЕННЯ ВИРАЗНОГО ЧИТАННЯ В НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ.....	26
Гольонко І. П., Шевчук О. А. ВПЛИВ ВЖИВАННЯ НЕЯКІСНОЇ ВОДИ НА ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТІВ ВНЗ.....	28
Грищук К. В., Малиновська Н. В. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ МОВЛЕННСВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ РАННЬОГО ВІКУ.....	30
Гук С. П., Лісова С. В. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ.....	32
Давидюк Ю. В., Гронь Л. В. ФОРМУВАННЯ ВМІНЬ ОЗНАЙОМЛЮВАЛЬНОГО ЧИТАННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ СТАРШОКЛАСНИКІВ ЗОШ.....	34
Динюк Б. А., Руденко В. М. РОЗВИТОК ЗАГАЛЬНО-ВИРОБНИЧИХ УМІНЬ У УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ПРОФІЛЮ «ДЕРЕВООБРОБКА» З ВИКОРИСТАННЯМ МЕТОДІВ ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ.....	36
Дмитрів М. В., Твердохліб І. А. МІСЦЕ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ.....	37
Журомська Ю. В., Пагута Т. І. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЧАСОВИХ УЯВЛЕНЬ.....	38
Каленик В. І., Галатюк Ю. М. ОСОБЛИВОСТІ МІЖПРЕДМЕТНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ У НАВЧАННІ ФІЗИКИ.....	39
Карпович Ю. В. СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ ВИХОВАННЯ ДИСЦИПЛІНОВАНОСТІ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	41
Киселюк І. Р., Косарева О. І. ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ У МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО АДАПТАЦІЇ ДІТЕЙ ДО УМОВ ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ.....	43
Кіндер О. М., Борова В. Є. ВИКОРИСТАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ІДЕЙ СОФІЇ РУСОВОЇ У МОВЛЕННСВОМУ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	45
Кірсєва О. О., Степанова О. І. ВПЛИВ СЛОВЕСНИХ ІГОР, ІГРОВИХ МОВЛЕННСВИХ СИТУАЦІЙ, ІГРОВИХ МОВЛЕННСВИХ ВПРАВ НА РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	46
Кіряк М. М., Бричок Б. П. ЯКІВ ФЕОФАНОВИЧ ЧЕПІГА ПРО ІДЕАЛ УЧИТЕЛЯ.....	47
Кльоф Н. Ю., Косарева О. І. ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ДО РОБОТИ З БАТЬКАМИ З ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	49
Козачук М. В. СПЕЦИФІКА ОРГАНІЗАЦІЇ КОРЕКЦІЙНО-ЛОГОПЕДИЧНОЇ РОБОТИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ.....	51
Коцур Є.-Л. І., Руденко Н. М. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВИХОВАТЕЛЯ ДО ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ЗАСОБІВ У РОБОТІ ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ.....	53
Кочерга Є. В., Скиба Ю. А. ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ: ПОНЯТТЯ ТА СТРУКТУРА.....	55

Кравчик Н. О., Бричок Б. П. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ	56
Красій Н. Б., Цуркан Т. Г. ВИКОРИСТАННЯ ПРОБЛЕМНИХ СИТУАЦІЙ НА УРОКАХ «Я У СВІТІ» (3-4 КЛАС)	57
Крук І. А., Павлюк Т. О. ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ЕКОНОМІЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	58
Кульпач А. В., Степанова О. І. ВИКОРИСТАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ТВОРЧОСТІ НА ЗАНЯТТЯХ З РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	60
Кушнір Н. В., Горопаха Н. М. РЕАЛІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОЇ ЛІНІЇ «ДИТИНА В СЕНСОРНО-ПІЗНАВАЛЬНОМУ ПРОСТОРІ» ЗАСОБАМИ ЕКСКУРСІЇ	62
Латыговская О. В., Шебеко В. Н. СУЩНОСТЬ ФЕНОМЕНА «КУЛЬТУРА ЗДОРОВ'Я» ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА	64
Лебедева С. В., Старжинская Н. С. ИСПОЛЬЗОВАНИЯ БЕЛОРУССКОГО ТАНЦЕВАЛЬНОГО ФОЛЬКЛОРА В РАБОТЕ С ДЕТЬМИ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА	66
Лисюк Т. М., Боровець О. В. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН	67
Лобанова А. І., Борова В. Є. СУТНІСТЬ ФЕНОМЕНУ “ПОНЯТТЯ ЗВУКОВА КУЛЬТУРА МОВЛЕННЯ”	68
Лучкевич В. В. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ МОВНО-ОСВІТНЬОЇ ПОЛІТИКИ ФРАНЦІЇ В УКРАЇНІ	69
Любчик І. С., Пасічник Я. А. ФОРМУВАННЯ ВМІНЬ ВСТАНОВЛЮВАТИ ПРИЧИННО-НАСЛІДКОВІ ЗВ'ЯЗКИ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ПОЧАТКОВОГО КУРСУ МАТЕМАТИКИ	70
Маринич В. О., Белешко Д. Т. ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ ІСТОРІЯ МАТЕМАТИКИ	72
Марковець О. В., Шевчук О. А. ВПЛИВ АЛКОГОЛЮ НА ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТІВ ВНЗ	73
Мартинюк І. В. НЕТРАДИЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В РОБОТІ З ДІТЬМИ-ЛОГОПАТАМИ	75
Мельник М. В., Коваль Г. П. ФОРМУВАННЯ ТЕХНІКИ ЧИТАННЯ В УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	77
Мельничук К. В., Маліновська Н. В. ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ПЕРЕКАЗУ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ	78
Мечик С. І., Пасічник Я. А. ЗАСТОСУВАННЯ ДЕРЕВОВИДНИХ СХЕМ У ПІДРУЧНИКАХ З МАТЕМАТИКИ ДЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	79
Михальчук Ю. Б., Дупак Н. В. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНОГО СВІТОСПРІЙНЯТТЯ В МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	81
Назарчук Г. А., Пасічник Я. А. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОСТОРОВИХ УЯВЛЕНЬ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	82
Носолюк І. О., Павлюк Т. О. ФОРМУВАННЯ ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ДІТЕЙ З РІЗНИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ГРУПИ	83
Ольшесвська К. В., Горопаха Н. М. НАСТУПНІСТЬ ДОШКІЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ТА ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ У ФОРМУВАННІ СЕНСОРНОЇ КУЛЬТУРИ ДИТИНИ	86
Осипчук І. В., Дупак Н. В. ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ КРАСЗНАВЧОЇ РОБОТИ В ШКОЛІ	87
Павлова Н. С. ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ДОСВІДУ ФАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНФОРМАТИКИ	89
Переходько В. В., Фещук Ю. В. РОЗВИТОК ГРАФІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ СЛЮСАРІВ З РЕМОНТУ АВТОМОБІЛІВ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	91
Петлюк Н. А., Падалка О. І. ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНИХ ЯКОСТЕЙ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ УСНОЇ НАРОДНОЇ ТВОРЧОСТІ	93
Прокopcук Н. В., Павлюк Т. О. ДОСЛІДЖЕННЯ ВИХОВАННЯ САМОСТІЙНОЇ ПОВЕДІНКИ У ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ	94
Пшеницына Л. А. РАЗВИТИЕ КОНСТРУКТИВНО-ТЕХНИЧЕСКИХ СПОСОБНОСТЕЙ ДЕТЕЙ СТАРШЕГО ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА (ТЕОРЕТИЧЕСКИЙ АСПЕКТ)	96
Романюк А. А. ЕЛЕКТРОННІ НАОЧНІ ЗАСОБИ НАВЧАННЯ	97
Росоловська І. Б., Падалка О. І. ВИХОВАННЯ ВЗАЄМОДОПОМОГИ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В СТРУКТУРІ СОЦІАЛЬНО – КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ	99
Сачковська Н. І., Дупак Н. В. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ФОРМУВАННЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ В УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	101
Сачук Т. О., Лісова С. В. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН	102
Сидоренко І.А., Руденко Н. М. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТІСНИХ ЯКОСТЕЙ У ДІТЕЙ ІЗ ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ	104
Смеречанська А. І., Бричок Б. П. ПЕДАГОГІЧНА СИСТЕМА В СУХОМЛІНСЬКОГО У КОНТЕКСТІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДУМКИ ХХ СТ.	107
Сокол О. В., Янцур Л. А. РОЗВИТОК ТВОРЧОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ НАРОДНОГО ДЕКОРАТИВНОГО МИСТЕЦТВА ПОЛІССЯ	108
Солованюк Р. В., Сингаївський Д. В. ФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНО-ТРУДОВИХ ВМІНЬ В УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ В ПРОЦЕСІ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	110
Солоненчук Т. В., Маліновська Н. В. ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ У ПРОЦЕСІ РОБОТИ З ХУДОЖНЬОЮ ЛІТЕРАТУРОЮ	112
Стельмашук Ж. Г. КРИТЕРІЇ ГОТОВНОСТІ КЛАСНОГО КЕРІВНИКА ДО НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ	114
Стефняк М. В. ВОСПРІЯТИЕ РОДИТЕЛЯМИ ФЕНОМЕНА ДЕТСТВА	116

Томчук А. М., Козлюк О. А. ФОРМУВАННЯ БАЗОВИХ МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	117
Трубнікова Ю. О., Пасічник Я. А. РЕАЛІЗАЦІЯ ДИДАКТИЧНИХ ПРИНЦИПІВ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ	119
Фешук І. Д., Бричок С. Б. ПЕДАГОГІЗАЦІЯ БАТЬКІВ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ.	120
Хоронжевський О. М., Янцур М. С. ФОРМУВАННЯ ОСНОВ ГІГІЄНИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В УЧНІВ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ	123
Царук О. А., Бричок Б. П. ПОЧАТКОВА ШКОЛА І СІМ'Я: ПРОБЛЕМИ ВЗАЄМОДІЇ.....	125
Цимбал Ю. Р., Янцур Л. А. ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОСТІ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ ІЛЮСТРАТИВНОЇ ГРАФІКИ.....	126
Чайка М. В., Галатюк Ю. М. МЕХАНІЗМ ПІДВИЩЕННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ УЧНІВ У ПРОЦЕСІ ВИКОНАННЯ ЛАБОРАТОРНИХ РОБІТ З ФІЗИКИ.....	128
Чичелюк А. І., Бричок Б. П. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	130
Шевченко О. В., Петренко О. Б. СТАН СФОРМОВАНOSTІ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ГУМАНІТАРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ФІЛОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН	131
Шевчук Ю. В., Петренко О. Б. ЕЛЕМЕНТИ АКТОРСЬКОЇ І РЕЖИСЕРСЬКОЇ ТЕХНІКИ У ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	133
Шибецька Т. С., Гронь Л. В. МЕТОДИКА РОБОТИ З ІНШОМОВНИМ ТЕКСТОМ ДЛЯ ЧИТАННЯ В СТАРШІЙ ШКОЛІ	134
Шклярєва С. С., Никонова Л. Е. ИНФОРМАЦИОННОЕ СОПРОВОЖДЕНИЕ РОДИТЕЛЕЙ В УСЛОВИЯХ УЧРЕЖДЕНИЯ ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ	136
Шроль Т. С. АНАЛІЗ СТАНДАРТИВ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ ІКТ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ	137
Шуляк А. С., Старжинская Н. С. РАЗВИТИЕ ПОНИМАНИЯ РЕЧИ ДЕТЬМИ МЛАДШЕГО ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА В ОБЩЕНИИ СО ВЗРОСЛЫМ.....	139
Щербович О. А., Горбатова Е. В. ФОРМИРОВАНИЕ ЭСТЕТИЧЕСКИХ ЦЕННОСТНЫХ ОРИЕНТАЦИЙ НА ЭТАПЕ ДОШКОЛЬНОГО ДЕТСТВА	141
Ясковець В. Ю., Янцур М. С. ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ПРОЕКТНО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ У ПРОЦЕСІ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ З ДЕРЕВООБРОБКИ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	142

Молодий психолог

Бондарчук І. М., Борова В. Є. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СПІЛКУВАННЯ ТА МІЖСОБИСТІСНИХ ВІДНОСИН У ПІДЛІТКІВ	145
Завадський П. Ю., Сторож О. В. ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ З РІЗНИМ РІВНЕМ САМООЦІНКИ.....	147
Кізілова А. І., Сторож О. В. ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПОДОЛАННЯ ТРИВОЖНОСТІ У СТУДЕНТІВ В КОНФЛІКТНИХ СИТУАЦІЯХ	147
Костриж О. О., Корнівська М. М. ІДЕНТИЧНІСТЬ ПРАКТИЧНОГО ПСИХОЛОГА ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦЯ.....	149
Котелюк М. В., Сторож О. В. МОТИВАЦІЯ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНИХ ЯКОСТЕЙ СТУДЕНТІВ-ПСИХОЛОГІВ.....	151
Крупеня М. М., Сторож О. В. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТІВ-ПЕРШОКУРСНИКІВ З РІЗНИМ РІВНЕМ ТРИВОЖНОСТІ.....	153
Саковська А. І., Шевчук О. А. ПСИХОЛОГІЧНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ХАРЧОВОЇ ПОВЕДІНКИ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ	154
Сидорчук Н. Л. РЕФЛЕКСИВНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ	157
Швець Б. В., Колодич О. Б. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИНИКНЕННЯ СУСПІЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ТА ФОРМУВАННЯ СВІТОГЛЯДУ СТАРШОКЛАСНИКІВ	159
Шемечко М. І., Борова В. Є. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЦІННІСНОЇ СФЕРИ ДЕВІАНТНИХ ПІДЛІТКІВ.....	161